

RAPORTUL JURIDIC

Cherdivară Artiom
Conducător științific: Roșca Veronica

Universitatea Tehnică a Moldovei

Abstact: *Dreptul, ca un sistem de norme indisolubil legate între ele, nu constituie un scop în sine. El este creat în vederea realizării funcțiilor sale, printre care locul primordial aparține funcției de a reglementa conduita oamenilor, modul lor de comportare în relațiile sociale de o însemnătate majoră. Această funcție a dreptului se rea-lizează, în principal, prin aceea că, în relațiile reglementate pe cale juridică, oamenii sînt obligați să se comporte conform prescripțiilor normelor juridice.*

Cuvinte cheie: *Raportul juridic, norma juridică, faptele juridice, subiect, obiect, persoană fizică/juridică.*

Raportul juridic apare ca o asemenea relație socială care este reglementată prin intermediul normelor juridice. Privite prin prisma normelor juridice, raporturile juridice apar ca o realizare a normelor. Normele juridice prevăd anumite modele de comportament (vînzare-cumpărare, împrumut, arendă etc.). Dar, conduita prescrisă de normă devine realitate numai atunci cînd se concretizează în anumite raporturi sociale, cînd se cunosc subiecții raportului, se cunoaște în legătură cu ce acest raport a apărut, ce drepturi și ce obligațiuni au subiecții raportului, care vor fi consecințele abaterii de la modelul prescris de norma juridică etc.

Oamenii intră în raporturi juridice pentru că urmăresc realizarea unor scopuri: fie personale, fie sociale, fie impuse de normele juri-dice. Ar fi absurd ca cineva să facă ceva fără nici un fel de scop. A presupune că oamenii ar intra într-un raport juridic fără nici un scop este o absurditate.

1.Trăsăturile fundamentale ale raporturilor juridice sunt:

1. Raportul juridic este un raport social

Orice raport juridic este o relatie sociala ,dar nu orice relatie sociala este un raport juridic.

2. Raportul juridic este un raport volițional.

Raportul juridic este reglementat de o norma juridical care exprima vointa legiuitorului, a guvernantilor (Parlamentul adopta legi, societatea le respecta)

3. Raportul juridic este un raport valoric.

In raport isi gasesc concretizare valorile esențiale ale societății (Necesitatea încheierii contractelor)

4. Raportul juridic este o categorie istorică.

Orice raport juridic poarta amprenta epocii istorice in care a aparut.

2.Premisele raportului juridic

Exista 2 elemente obligatorii pentru existenta raportului juridic.Se consideră că la aceste premise se atribuie: norma juridică și fapta juridică.

1. Norma juridică (legea)

La rindul său legile se clasifica în:

1.Constitutionale (3/4)

2.Organice (Referitoare la organele statului . 2/3)

3.Ordinare (Alte legi care nu sunt în primele 2)

Norma juridică reprezintă premisa fundamentală de apariție a raportului juridic. Fără normă juridică nu putem vorbi despre raport juridic. Un raport juridic nu poate apărea în afara normei juridice. Anume norma juridică este cea premisă care stabilește problemele esențiale. Norma juridică stabilește cine poate fi subiect al raportu-lui juridic respectiv. Tot ea determină statutul juridic al subiecților și consecințele abaterii de la prevederile normelor juridice.

2. Faptele juridice

După cum s-a menționat anterior, normele juridice nu creează de la sine raporturi juridice. Ele doar prevăd anumite situații ipotetice. Pentru ca să apară un raport juridic, afară de existența normei juri-dice-ce mai este necesară prezența împrejurărilor de fapt, conținute în ipo-teza normei juridice.

La rindul sau faptele juridice sunt de 2 feluri:

1.Eventimente – sunt acele împrejurari sau fapte naturale care se produc independent de vointa omului, dar al căror producere legea leagă producerea unor efecte juridice, adică nasterea, modificarea sau stingerea Raporturi juridice:

Nașterea, moartea, scurgerea timpului, calamități naturale, activitatea animalelor.

2. Acțiuni – sunt fapte voluntare a omului ale căror producere leagă apariția , modificarea sau stingerea rapoartelor juridice.

Acțiunile sunt de 2 tipuri:

1. Licite (legale) – fapte omenești savârșite în conformitate cu legea (acte juridice, contracte);
2. Ilicite (ilegale) – fapte omenești interzise de lege (infracțiuni , contravenții).

3. Structura (elementele) raportului juridic

Din punctul de vedere al structurii sale, raportul juridic este format din trei elemente constitutive:

- 1) subiectele raportului juridic;
- 2) conținutul raportului juridic;
- 3) obiectul raportului juridic.

Subiectele raportului juridic

În știința dreptului se admite principiul, conform căruia numai oamenii au calitate de subiect de drept. Nu poate fi conceput un raport juridic decât numai între oameni. Pentru apariția unui raport juridic este nevoie de cel puțin doi oameni. Îndată ce sînt doi oameni se poate concepe relația juridică, în sensul că există un drept și o obligație a unuia față de celălalt. Subiecții ai raportului juridic pot fi anumiți indivizi (subiecți individuali) și organizații (subiecți colectivi), care, în conformitate cu normele juridice, sînt purtători ai drepturilor și ai obligațiilor juridice subiective.

Persoana fizică (cetățeni ai RM, cetățeni străini, apatrizi)

Persoanele fizice posedă:

1. Capacitate de folosință (apare la naștere și încetează odată cu moartea)
Exemplu: Drept la libertate, drept la moștenire, drept la circulație.
2. Capacitate exercitivă (apare în deplin la atingerea vârstei de 18 ani și încetează la moarte)

Acestea sunt anume drepturile și obligațiile rezultate din încheierea contractelor juridice (Dreptul la achitarea mărfii , obligația de a achita prejudiciile)

Persoana juridică:

1. De drept privat (Societatea pe acțiuni , SRL, Societatea în nume colectiv, Întreprinderi de stat, Întreprinderi municipale , Corporative).

Capacitatea de folosință și capacitatea de exercitare apare la înregistrare și încetează la lichidarea persoanei juridice.

2. De drept public (Organele statului: Parlamentul, Guvernul, Președinția, Ministere, unitățile administrativ-teritoriale).

Conținutul raportului juridic

Conținutul raportului juridic este format din ansamblul drepturilor și obligațiilor subiecților ce participă la raportul juridic. Aceste drepturi și obligații sînt prevăzute de normele juridice.

Drepturi (diverse drepturi) – Rezultă din fiecare contract juridic

Obligații:

1. A da – achitarea prețului bunului procurat
2. A face- a compensa prejudiciul suportat
3. A nu face – de a nu crea obstacole la folosirea bunului , proprietate privată

Obiectul raportului juridic

1. Acțiuni (valori mobiliare) – Prestare de servicii , lucrări de construcție
2. Lucruri și bunuri materiale – Apartament, automobile
3. Valori nemateriale – Cîntecul, numele, onoarea
4. Rezultatul creației intelectuale (Opera științifico-artistică) – Articole, manuale, dreptul de autor.

Bibliografie:

1. Sida A., Berlingher D. Biblioteca RegieLive.
<http://biblioteca.regielive.ro/cursuri/finante/raportul-juridic-fiscal-78224.html>
2. Curpan V., Mitrofan E., Bruleanu C., *“Raportul Juridic”*.
<http://sorincurpan.ro/wp-content/uploads/2012/12/Raportul-juridic.pdf>
3. Dogaru I. *“Elementele Dreptului Civil, vol.1 – Introducere în dreptul civil/Subiectele dreptului civil”*, Casa de editură și presa “Șansa”, București 1993.
4. Boboș G. *Teoria generală a dreptului*, Editura Argonaș, Cluj-Napoca, 1999.
5. Mihai G. Motincă R., *Introducere în studiul dreptului*, Editura “Alma Mater”, Timișoara 1999.
6. Humă I. *Introducere în studiul dreptului*, Editura Fundației Chemarea , Iași 1993.
7. Popa N, *Teoria generală a dreptului*, Editura Actami, București 1999.
8. Popa C. *Teoria generală a dreptului*, Editura Lumina Lex, 2001.